

Cauza C-497/19**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

26 iunie 2019

Instanța de trimitere:

Audiencia Provincial de Zaragoza (Spania)

Data deciziei de trimitere:

14 iunie 2019

Apelantă:

Ibercaja Banco, S.A.

Intimați:

SO

TP

Obiectul procedurii principale

Contestație privind ordonanța dată într-o procedură de executare ipotecară prin care se dispune încetarea executării ca urmare a caracterului abuziv al clauzei privind exigibilitatea anticipată incluse într-un contract de împrumut cu garanție ipotecară încheiat între părți.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Instanța de trimitere formulează trei întrebări preliminare. Prin intermediul primei întrebări preliminare se solicită să se clarifice dacă o legislație națională din care rezultă că, în cazul în care, la momentul încuviințării executării, instanța competentă nu a examinat din oficiu caracterul abuziv al unei clauze, aceasta nu poate efectua din nou examinarea din oficiu nici dacă, în cadrul controlului inițial, nu s-a exprimat nicio considerație privind validitatea clauzelor analizate, este conformă cu dreptul Uniunii.

Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare se solicită să se stabilească dacă, în cazul în care debitorul nu invocă caracterul abuziv al clauzelor în cadrul unui incident de procedură prevăzut în acest scop de lege, odată soluționat incidentul privind contestația respectivă, este posibil să invoce din nou alt incident, chiar dacă nu există elemente de drept și de fapt noi.

Prin intermediul celei de a treia întrebări preliminare se solicită să se stabilească dacă, în cazul unui răspuns negativ la cea de a doua întrebare, având în vedere că se consideră că se produce un efect de decădere care împiedică debitorul să poată să invoce din nou caracterul abuziv al clauzelor, instanța poate să exercite din oficiu controlul respectiv.

Întrebările preliminare

- 1) O legislație națională din care rezultă că, în cazul care o anumită clauză abuzivă a trecut de controlul judiciar inițial din oficiu, la momentul încuviințării executării, acest control împiedică instanța respectivă să examineze din oficiu ulterior clauza atunci când existau de la început elementele de drept și de fapt, cu toate că, în cadrul controlului inițial, nu a exprimat nici în dispozitiv și nici în motivare nicio considerație privind validitatea clauzelor contractuale, este conformă cu dreptul Uniunii?
- 2) Următoarea întrebare adresată este dacă debitorul urmărit, atunci când există deja elementele de fapt [și] de drept care determină caracterul abuziv al unei clauze incluse într-un contract încheiat cu consumatorii, nu o invocă în cadrul contestației prevăzute în acest scop de lege, are posibilitatea, în urma soluționării contestației respective, să invoce un nou incident de procedură prin care să se constate caracterul abuziv al altei sau al altor clauze, în condițiile în care acesta le-ar fi putut invoca de la început în cadrul procedurii de drept comun prevăzute de lege. În definitiv, se solicită să se stabilească dacă se produce un efect de decădere care împiedică un consumator să invoce din nou caracterul abuziv al altei clauze în aceeași procedură de executare și, inclusiv, într-o procedură ulterioară de judecată.
- 3) A treia întrebare este dacă, în cazul în care se consideră conformă cu Dreptul Uniunii concluzia potrivit căreia debitorul nu poate formula o a doua contestație sau una ulterioară pentru a invoca caracterul abuziv al unei clauze pe care ar fi putut să îl invoce anterior, având în vedere că existau deja elementele de fapt și de drept necesare, este posibil ca această împrejurare să constituie temei pentru ca instanța, conștientă de caracterul abuziv respectiv, să își poată exercita competența de control din oficiu.”

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), punctele 51 și 52.

Hotărârea din 14 martie 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164).

Hotărârea din 29 octombrie 2015, BBVA (C-8/14, EU:C:2015:731), punctele 37, 38 și 39.

Dispozițiile naționale invocate

Dispoziții naționale

Legea nr. 1/2000 din 7 ianuarie 2000 privind Codul de procedură civilă, în special articolele 136 și 222, articolul 447 alineatul 2, articolul 517, articolul 552 alineatul 1, articolele 557, 571 și 695.

Legea nr. 1/2013 din 14 mai 2013 de instituire a unor măsuri pentru îmbunătățirea protecției debitorilor ipotecari, restructurarea datoriilor și închirierea de locuințe sociale.

Codul civil, în special articolul 1129.

Jurisprudența națională

Hotărârea Tribunal Supremo nr. 461/2014 (ECLI: ES:TS:2014:4617)

Hotărârea Tribunal Supremo nr. 4972/2014 (ECLI:ES:TS:2014:4972)

Hotărârea Tribunal Supremo nr. 3373/2017(ECLI: ES:TS:2017:3373)

Hotărârea Tribunal Supremo nr. 3553/2018(ECLI:ES:TS:2018:3734)

Hotărârea Tribunal Supremo nr. 3734/2018 (ECLI:ES:TS:2018:3734)

Hotărârea Tribunal Supremo nr. 5618/2015 (ECLI:ES:TS:2015:5618)

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 IBERCAJA BANCO, S.A. a inițiat o procedură de executare ipotecară împotriva TP și SO în cadrul căreia Juzgado de Primera Instancia [Tribunalul de Primă Instanță] din Zaragoza a dat o ordonanță prin care a constatat din oficiu, ca urmare a caracterului său abuziv, nulitatea clauzei de exigibilitate anticipată incluse în contractul de împrumut care face obiectul executării și a dispus încetarea executării. Reclamanta a declarat apel împotriva ordonanței respective, care a fost comunicat părții adverse, care a formulat întâmpinare. Dosarul a fost trimis instanței de trimitere, Audiencia Provincial de Zaragoza [Curtea Provincială din Zaragoza].

- 2 Situația de fapt din litigiu începe cu cererea de executare formulată în procedura specială de executare ipotecară inițiată de Ibercaja Banco S.A. la 27 mai 2015 împotriva soților TP și SO, în temeiul unui împrumut cu garanție ipotecară acordat la 30 iunie 2005. Valoarea împrumutului era de 240 000 euro, ipotecându-se o locuință și un loc de parcare. Împrumutul era scadent la 30 iunie 2040 și trebuia restituit în 420 de rate lunare, fiind achitate 9 rate.

Împrumutul a făcut obiectul unei novații la 26 septembrie 2012, prin intermediul căreia s-au majorat termenul de restituire până la 30 iunie 2043 și dobânzile, păstrându-se celelalte condiții. Clauza 6 *bis* din contract, denumită „Rezilierea anticipată de către instituția de credit”, prevedea cazurile în care împrumutatul era decăzut din beneficiul termenului acordat pentru rambursarea capitalului și în care instituția bancară putea solicita restituirea imediată și integrală a acestuia, printre care figura și „neplata oricărei rate exigibile și termenele de amortizare a capitalului împrumutat”.

- 3 Prin ordonanța din 15 iunie 2015, s-a încuviințat începerea executării. Prin ordonanța respectivă nu s-a analizat caracterul abuziv al niciunei clauze și nu s-a prezentat niciun argument în acest sens. Suma pentru care s-a încuviințat executarea era de 213 988,74 euro cu titlu de capital principal și, respectiv, de 63 000 euro cu titlu de cheltuieli și dobânzi. Nu s-au calculat dobânzi de întârziere.
- 4 Ca urmare a somației de plată, la 2 septembrie 2015, debitorii au formulat contestație, prin care au invocat caracterul abuziv al (i) comisioanelor de gestiune a recuperărilor și a neplăților, al (ii) dobânzilor de întârziere, considerate abuzive, al (iii) răspunderii universale impuse debitorului prin actele semnate, al (iv) renunțării la cesionarea drepturilor, al (v) ordinii imputării plăților, al (vi) interdicției privind închirierea, înstrăinarea sau grevarea, și al (vii) suportării cheltuielilor de judecată.

Această contestație a fost respinsă prin ordonanța Juzgado din 5 septembrie 2015, care a fost anulată prin ordonanță de prezenta instanță la 11 martie 2016, numai pentru a constata nulitatea dobânzilor de întârziere stipulate, ca urmare a caracterului lor abuziv.

- 5 Prin încheierea din 18 mai 2017, instanța a dispus audierea părților cu privire la două chestiuni: posibilitatea analizării caracterului abuziv al clauzei de exigibilitate anticipată și posibilitatea suspendării procedurii până când Curtea va răspunde la întrebarea preliminară adresată de Tribunal Supremo din Spania prin ordonanța sa din 8 februarie 2017.
- 6 Ca urmare a argumentelor prezentate de părți, prin ordonanța din 15 iunie 2017, s-a soluționat cea de a doua chestiune, cea privind suspendarea, fără să se analizeze caracterul abuziv al clauzei privind exigibilitatea anticipată. Suspendarea respectivă a fost lipsită de efecte prin ordonanța din 20 noiembrie 2017 dată de Audiencia Provincial.

- 7 Prin înscrisul trimis la 22 februarie 2018, s-au reiterat cererea de încetare a executării ca urmare a nulității clauzei privind exigibilitatea anticipată și, în subsidiar, cererea de suspendare a procedurii. Prin ordonanța din 3 septembrie 2018, s-a dispus încetarea executării ca urmare a caracterului abuziv al clauzei privind exigibilitatea anticipată. Această ordonanță este cea care face obiectul apelului și cu privire la care se formulează întrebările preliminare.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 8 Argumentele părților au fost prezentate la punctele anterioare 1, 2 și 4.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 9 Problema cea mai importantă care trebuie soluționată în cadrul procedurii civile din Spania în materia protecției consumatorului constă în efectele noilor criterii procedurale rezultate din jurisprudența Curții asupra autorității de lucru judecat.

Obligația privind comportamentul procedural care este impusă instanțelor, constând în obligația de a efectua un control din oficiu și de a anula clauzele contractuale abuzive, a condus la configurarea autorității de lucru judecat. În practică, atunci când se analizează limitele și eficacitatea autorității de lucru judecat în ceea ce privește protecția consumatorului, instanțele naționale trebuie să răspundă incertitudinilor relevante rezultate din caracterul ambiguu al acesteia. În special, nu este clar dacă, în cadrul procedurii de executare, se produce un efect extinctiv asupra procedurii în ceea ce privește posibilitatea de a analiza validitatea oricărei clauze din contractele încheiate cu consumatorii.

- 10 În dreptul procedural spaniol, în Codul de procedură civilă (LEC), există două mari categorii de proceduri civile: procedura judecătii [*cognitio*] și procedura de executare.

Procedura judecătii este o procedură care poartă asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept, care trebuie utilizată drept cale procedurală de drept comun în cadrul căreia, în relațiile dintre particulari, se solicită protecția judiciară a unui drept care a fost nesocotit sau încălcat de pârât și soluționarea sa definitivă, fără ca, ulterior, cu alte ocazii, să se poată invoca pe cale judiciară aceeași problemă sau să se solicite aceeași protecție întemeiată pe aceeași cauză a acțiunii (articolul 222 din LEC).

În afară de această categorie, mai există și procedura de executare, caracterizată prin faptul că nu necesită o delimitare prealabilă a drepturilor. În cadrul său se inițiază deja activitatea materială necesară pentru satisfacerea unui drept. Condiția pentru a recurge în mod direct la această procedură de executare este ca dreptul a cărui efectivitate se urmărește să fie recunoscut printr-un titlu sau document căruia să i se confere prin lege acest caracter. Lista documentelor și a titlurilor executorii este prevăzută la articolul 517 din LEC, care reglementează în mod unitar

așa-numitele titluri executorii procedurale (printre care figurează, cu titlu principal, hotărârea prin care se finalizează o procedură de judecată) și contractuale. Acestea din urmă iau naștere în afara procedurii și sunt contracte din care rezultă o obligație a debitorului de a achita creditorului o prestație pecuniară, ajunsă la scadență, exigibilă și lichidă (articolul 571 din LEC). Motivul pentru care legiuitorul permite în situațiile reglementate la articolul respectiv să se recurgă direct la o procedură de executare, și să se evite cea a judecătii, în cadrul căreia să se recunoască dreptul său, constă în faptul că recunoașterea creanței se realizează în contextul unui ansamblu de garanții juridice care permit să se prezume existența și realitatea acesteia.

- 11 Trebuie precizat că nu numai aspectele soluționate într-o procedură de judecată care poartă asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept au autoritate de lucru judecat, ci și cele care puteau fi invocate, drept cauză a acțiunii exercitate de reclamant sau drept excepție ridicată de pârât, și nu s-au invocat, cu alte cuvinte, efectul de decădere.

Acest efect de decădere este denumit în general „autoritate virtuală de lucru judecat”, deoarece determină atât o încetare sau arhivare a procesului, precum și a pretenției. Dacă autoritatea de lucru judecat este strâns legată de securitatea juridică, decăderea se află de asemenea în legătură cu aceasta, legiuitorul urmărind să evite o succesiune continuă de proceduri pentru clarificarea aceluiași drept.

La fel ca autoritatea de lucru judecat, decăderea poate fi considerată o chestiune formală, un efect în cadrul aceleiași proceduri sau un efect asupra acțiunilor și apărărilor, în sens material. Din perspectiva sa formală, acesta împiedică partea ca, în cadrul aceleiași proceduri, să invoce o posibilitate procedurală pentru care a existat un moment procedural oportun pe care nu l-a fructificat (articolul 136 din LEC), iar din perspectivă materială o împiedică pe aceasta să valorifice, în cadrul altui proces, o acțiune întemeiată pe o cauză sau o excepție care a putut fi invocată în prima procedură (articolul 222 din LEC).

- 12 Dreptul spaniol prevede posibilitatea ca debitorul să invoce un incident de procedură prin intermediul căruia să se analizeze pe cale judiciară contestația la executare, în anumite limite. Anterior Legii nr. 1/2013 din 14 mai 2013 de instituire a unor măsuri pentru îmbunătățirea protecției debitorilor ipotecari, restructurarea datoriilor și închirierea de locuințe sociale, chestiunile privind validitatea obligației erau rezervate unei potențiale proceduri de judecată, care trebuia inițiată de debitor. Această lege a introdus posibilitatea de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale atât în cadrul procedurii de executare de drept comun (articolul 557 alineatul 1 punctul 7 din LEC), cât și în cadrul celei speciale ipotecare (articolul 695 alineatul 1 punctul 4 din LEC). Nu numai că s-a permis formularea contestației pentru a invoca caracterul abuziv și nulitatea subsecventă a clauzelor în cazul contractelor încheiate în serie cu consumatorii, ci a fost impusă o obligație în sarcina instanțelor de a verifica din oficiu și cu titlu

preliminar potențialul caracter abuziv al acestor contracte (articolul 552 alineatul 1 al doilea paragraf din LEC).

Atât contestația formulată de debitor în temeiul caracterului abuziv, cât și controlul inițial din oficiu prevăzut de lege se referă la clauzele pe care se poate întemeia încuviințarea executării sau valoarea datoriei.

- 13 În LEC, autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești care se pronunță în privința contestației în procedura de executare a fost obiect de dezbatere. Criteriul folosit de Tribunal Supremo cu privire la autoritatea de lucru judecat în procedura de executare constă, în general, în aprecierea faptului că acest efect s-a produs în raport cu motivele de contestație care au fost invocate în mod efectiv și care au fost clarificate de instanță; aspectele soluționate deja în cadrul contestației formulate în cadrul procedurii de executare beneficiază de autoritate de lucru judecat și în ceea ce privește motivele de contestație care puteau fi invocate, însă nu au fost. Este vorba despre efectul de decădere: nu au fost invocate chestiunile care puteau fi invocate, astfel încât debitorul nu poate iniția ulterior o procedură de judecată în care să se constate existența excepției respective. Aceasta este linia jurisprudențială urmată în procedura de executare, conform hotărârilor Tribunal Supremo nr. 4617/2014 și 4972/2014.

Tribunal Supremo a transpus această jurisprudență în cauzele privind caracterul abuziv al clauzelor din contractele încheiate cu consumatorii. În acest sens, trebuie citate hotărârile Tribunal Supremo nr. 3373/2017, nr. 3553/2018 și nr. 3734/2018.

- 14 Problemele decurg din posibilitatea de a transpune sau de a asigura compatibilitatea acestei jurisprudențe cu exigențele dreptului la apărare al debitorului/consumatorului care derivă din jurisprudența Curții.

Hotărârea Curții care ar putea fi considerată cea mai relevantă este Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60). În aceasta, se abordează problema privind autoritatea de lucru judecat și protecția consumatorului și se statuează că această protecție nu poate fi considerată nelimitată și că principiul universal privind coerența în ordinea juridică, și anume cel al securității juridice, prevalează față de protecția respectivă.

În hotărârea respectivă se subliniază, de asemenea, că existența autorității de lucru judecat se stabilește prin raportare la dreptul național. Prin urmare, ar trebui să se aibă în vedere condițiile stabilite de Tribunal Supremo spaniol și să se aplice jurisprudența generală a acestuia, pe care pare că a extins-o la domeniul protecției consumatorului. Aceasta ar implica faptul că, dacă acest control prealabil a fost realizat de instanță în cadrul procedurii de executare, însă fără a fi menționat în mod formal în vreun sens sau numai prin invocarea potențialului caracter abuziv printr-un anumit motiv de contestație și, ulterior, într-o posibilă contestație incidentală formulată de debitor, acesta nu s-a materializat cu privire la una sau unele dintre clauzele abuzive, ar lua naștere autoritatea de lucru judecat sau s-ar produce un efect „extinctiv” în privința procedurii, constând în decădere sau

pierderea de către parte a posibilității procedurale de a invoca în fața unei instanțe, după împlinirea termenului pentru formularea contestației, caracterul abuziv al unei clauze din contract, atât în cadrul aceleiași proceduri de executare, în temeiul incidentului privind contestația, cât și într-o viitoare procedură de judecată.

Cu toate acestea, hotărârea respectivă nu se limitează să facă trimitere la dreptul național pentru a defini autoritatea de lucru judecat, ci stabilește o serie de constrângeri sau limite, în special la punctele 51 și 52. La punctul 51 se statuează că: „condițiile stabilite de legislația internă, la care face trimitere articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13, nu pot aduce atingere substanței dreptului pe care această dispoziție îl conferă consumatorilor ca o clauză reputată abuzivă să nu creeze obligații pentru aceștia”, iar la punctul 52 se reține că „în ipoteza în care, cu ocazia unei examinări anterioare a unui contract în litigiu care a condus la adoptarea unei hotărâri care a dobândit autoritate de lucru judecat, instanța națională s-a limitat să examineze din oficiu, în raport cu Directiva 93/13, o singură clauză sau anumite clauze din contractul respectiv, această directivă impune unei instanțe naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, sesizată în mod legal de consumator prin intermediul unei contestații incidentale, să aprecieze, la cererea părților sau din oficiu, din moment ce dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, caracterul eventual abuziv al celorlalte clauze din contractul menționat. Astfel, în lipsa unui asemenea control, protecția consumatorului s-ar dovedi incompletă și insuficientă și nu ar constitui un mijloc nici adecvat, nici eficient pentru a preveni utilizarea acestui tip de clauze în continuare, contrar prevederilor articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13”.

Or, conform dreptului național, astfel cum am subliniat, instanța este obligată să examineze toate clauzele, chiar și în cazul în care își exprimă aprecierea numai cu privire la clauzele care pot fi considerate abuzive. În conformitate cu articolul 552 alineatul 1 din LEC, titlul executoriu trebuie analizat în întregime; chiar și în cazul în care se inițiază un incident contradictoriu cu privire la clauzele despre care se consideră că pot avea caracter abuziv, efectuarea acestui control implică aprecierea validității celorlalte clauze.

- 15 Pentru o înțelegere corectă a întinderii îndoielii care se dorește a fi eliminată prin formularea cererii de decizie preliminară, trebuie menționate hotărârile pronunțate de Curte prin care s-au stabilit, pe de o parte, caracterul abuziv al unei clauze privind exigibilitatea anticipată și, pe de altă parte, intervenirea autorității de lucru judecat în privința cererilor debitorului întemeiate pe caracterul abuziv al unei clauze incluse, în acest caz, în contractele de împrumut.

În ceea ce privește primul aspect, se poate afirma, în termeni generali, că clauza privind exigibilitatea anticipată nu este, în sine, abuzivă. În ordinea juridică spaniolă, această instituție, care este reglementată la articolul 1129 din Codul civil, implică decăderea din beneficiul termenului pe care părțile l-au putut conveni, în ceea ce privește împrumutul, pentru restituirea acestuia. În dispoziția menționată, decăderea din acest beneficiu este legată de pierderea solvabilității inițiale de către debitor, care poate determina creditorul să aibă îndoieli rezonabile

privind capacitatea acestuia dintâi de a-și îndeplini obligațiile în viitor. Trebuie să precizăm că, în temeiul autonomiei de voință pe care particularii o au în raporturile lor, este posibilă stipularea altor motive pe lângă cele prevăzute de lege, referitoare la neîndeplinirea obligațiilor de către debitor, cum ar fi, în cazul împrumutului, plata regulată a ratelor de capital și a dobânzilor remuneratorii.

- 16 Curtea a stabilit elementele de drept care determină caracterul abuziv al clauzei privind exigibilitatea anticipată prin Hotărârea din 14 martie 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164), care, în special la punctul 73, a definit în mod clar caracterul abuziv al clauzelor respective.

De asemenea, Tribunal Supremo a stabilit întinderea caracterului abuziv prin hotărârea nr. 5618/2015.

- 17 În ceea ce privește cel de al doilea aspect menționat, Curtea a subliniat importanța pe care o are autoritatea de lucru judecat în procedurile judiciare, având în vedere că caracterul definitiv al aspectelor soluționate este necesar pentru respectarea principiului securității juridice. Decăderea este în strânsă legătură cu aceasta, ceea ce implică faptul că, după împlinirea termenului procedural pentru îndeplinirea unui act procedural, partea pierde dreptul de a-l mai efectua.

Admisibilitatea decăderii în conformitate cu dreptul Uniunii, în sensul de mai sus, a fost acceptată în jurisprudența Curții, în special în Hotărârea din 29 octombrie 2015, BBVA (C-8/14, EU:C:2015:731), referitoare la regimul tranzitoriu instituit prin Legea nr. 1/2013 de instituire a unor măsuri pentru îmbunătățirea protecției debitorilor ipotecari, restructurarea datoriilor și închirierea de locuințe sociale, menționată anterior, prin care, pentru a se conforma jurisprudenței Curții, s-a introdus posibilitatea ca, în cadrul executării ipotecare, debitorul/consumatorul să invoce caracterul abuziv al anumitor clauze și, în ceea ce privește cazurile în care termenul de drept comun pentru formularea contestației a expirat, s-a acordat, în cadrul regimului tranzitoriu prevăzut de legea respectivă, un termen extraordinar de o lună pentru a formula, *ex novo*, contestația întemeiată pe caracterul abuziv. Curtea a apreciat că acest mijloc procedural, și anume termenul calificat drept extraordinar, nu este conform cu dreptul Uniunii. Argumentația Curții este următoarea:

„Totuși, notificarea menționată, anterioară datei de intrare în vigoare a Legii 1/2013, nu conținea informații privind dreptul consumatorilor respectivi de a formula o contestație la executare prin invocarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale care constituie temeiul titlului executoriu, o asemenea posibilitate nefiind introdusă, la articolul 557 alineatul 1 punctul 7 din Codul de procedură civilă, decât prin Legea 1/2013.

În aceste condiții, având în vedere în special principiile dreptului la apărare, securității juridice și protecției încrederii legitime, consumatorii nu puteau în mod rezonabil să se aștepte să beneficieze de o nouă posibilitate de a formula o

contestație incidentală în lipsa informării lor cu privire la aceasta pe aceeași cale procedurală precum cea prin intermediul căreia au primit informația inițială.

În consecință, este necesar să se arate că dispoziția tranzitorie în litigiu, în măsura în care prevede că termenul de decădere începe să curgă în speță fără ca consumatorii vizați să fie informați personal cu privire la posibilitatea de a invoca un nou motiv de contestație în cadrul unei proceduri de executare inițiate deja înainte de intrarea în vigoare a legii menționate, nu este de natură să garanteze beneficiul deplin al acestui termen și, prin urmare, nici exercitarea efectivă a noului drept recunoscut prin modificarea legislativă în cauză”.

Totuși, această jurisprudență este aplicabilă numai din perspectiva admisibilității de către Curte a termenelor de decădere. Trebuie să se observe, pe de altă parte, că în aceeași hotărâre, la punctele 27 și 28, se invocă principiile care stau la baza sistemului judiciar național, precum protecția dreptului la apărare, securitatea juridică și buna desfășurare a procedurii. În definitiv, din jurisprudența Curții rezultă că, deși s-a statuat că regimul tranzitoriu prevăzut de Legea nr. 1/2013 nu garantează dreptul la apărare, această împrejurare este cauzată de faptul că se prezumă existența unor termene de decădere care respectă dreptul Uniunii, ca expresie a unei ordini juridice minimale și în vederea respectării principiului securității juridice.

- 18 În aceste condiții, există îndoieli referitoare la coordonarea acestor principii între diversele hotărâri pronunțate de Curte și jurisprudența Tribunal Supremo și legislația națională.

Pentru a respecta jurisprudența Curții, legislația națională în materie procesuală a reglementat un control al caracterului abuziv, atât în procedura de executare de drept comun, cât și în procedura de executare ipotecară. Primul control se realizează din oficiu și trebuie efectuat de către aceeași instanță înainte de inițierea procedurii de executare, înainte de încuviințarea executării. Specificul acestui control constă în faptul că presupune o apreciere pur condițională și negativă. Instanța nu se pronunță asupra validității clauzelor, ci numai asupra nevalidității lor. Nu este vorba despre o apreciere pozitivă privind validitatea, ci despre una negativă; drept consecință a analizării titlului executoriu contractual, sunt luate în considerare numai clauzele pe care instanța le consideră abuzive, în raport cu care se invocă un incident contradictoriu care va conduce la pronunțarea unei soluții privind validitatea lor.

În ceea ce privește celelalte clauze, faptul că au trecut testul validității efectuat de instanța de executare nu implică exprimarea vreunui raționament de către aceasta. Nu există o constatare expresă a validității lor, cu toate că controlul inițial presupune o confirmare implicită a acesteia. Aceasta este situația existentă în procedura de executare ipotecară care determină formularea prezentei cereri de decizie preliminară.

Trebuie să reiterăm faptul că această procedură inițială presupune numai o analiză negativă, ceea ce este compatibil cu procedura de executare, în cadrul căreia nu este posibilă, în principiu, constatarea de drepturi. Analiza negativă nu afectează în niciun fel dreptul la apărare al debitorului, care poate, astfel, după încuviințarea executării, să formuleze contestație în temeiul caracterului abuziv al altor clauze care nu au fost analizate în mod expres în cadrul controlului inițial din oficiu.

Cu toate acestea, în ceea ce privește clauzele cu privire la care debitorul invocă inițial potențialul lor caracter abuziv, este obligatoriu ca acesta să fie constatat printr-o pronunțare pe fond, care poate avea atât caracter negativ, în cazul în care acestea sunt considerate abuzive, cât și caracter pozitiv, în caz contrar.

În ceea ce privește prezenta cauză, este clar este că astfel de hotărâri, pronunțate în condițiile necesare de contradictorialitate între părți, beneficiază de autoritatea de lucru judecat, astfel încât nici debitorul care a formulat contestație incidentală și nici instanța, în exercitarea competențelor sale de control din oficiu nu ar putea solicita reexaminarea soluției contrare deja pronunțate.

Îndoielile care vizează acest litigiu apar atunci când controlul inițial din oficiu nu determină instanța să dispună audierea părților, întrucât nu a considerat că vreuna dintre clauze are caracter abuziv sau deoarece apreciază că acesta există numai în privința unei anumite clauze. Cu alte cuvinte, se încuviințează executarea și nu se exprimă o apreciere pozitivă a validității clauzelor și nici măcar una negativă, chiar dacă aceasta a fost analizată de instanță.

- 19 Pe de altă parte – iar aceasta reprezintă cea de a doua îndoială –, există îndoiala privind aspectul dacă debitorul care a invocat un incident privind contestația inițială prin intermediul căruia urmărește sancționarea caracterului abuziv al anumitor clauze, poate, ulterior, în pofida decăderii din acest drept, să formuleze din nou un incident privind contestația cu privire la o clauză pe care o consideră abuzivă, dar pe care nu l-a invocat la momentul procedural corespunzător, având în vedere că elementele de fapt și de drept determinate, referitoare la caracterul abuziv, existau încă de la momentul invocării incidentului inițial și oportun privind contestația.

În definitiv, având în vedere că decăderea este acceptată în jurisprudența Curții, dacă debitorul nu formulează contestație în procedura de executare, prin intermediul întrebărilor preliminare se urmărește să se stabilească dacă principiul efectivității conduce sau nu la producerea efectului de încetare a procedurii, care împiedică atât debitorul, cât și instanța să poată iniția din oficiu, din nou, examinarea aspectelor deja examinate sau să poată invoca motive de contestație care au putut fi invocate anterior, însă nu au fost.